
ZVLÁŠTNÍ RUBRIKA

PŮVODNÍ ZAHRANIČNÍ PŘÍSPĚVKY S ČESKÝM PŘEKLADEM

05(492):355

05(492):355

**NEDERLANDS MILITAIR GENEESKUNDIG
TIJDSCHRIFT GREETS VOJENSKÉ
ZDRAVOTNICKÉ LISTY**

Colonel (ret.) J. de Lange

**NEDERLANDS MILITAIR GENEESKUNDIG
TIJDSCHRIFT ZDRAVÍ VOJENSKÉ
ZDRAVOTNICKÉ LISTY**

Plukovník v zál. J. de Lange

Vojenske Zdravotnické Listy, the Czech Military Medical Review, has celebrated its 70th anniversary in 1996 by the publication of a special bilingual issue; all the articles were written in full in Czech and in English. This special occasion deserves a sincere congratulation from all partner medical reviews, and particularly from the *Netherlands Military Medical Review* - in Dutch *Nederlands Militair Geneeskundig Tijdschrift* or NMGT.

Since I had the pleasure of meeting Dr. J. Pačes, the editor in chief of the *Vojenske Zdravotnické Listy*, in his office at the Purkyne Military Medical University in 1994, I consider it a privilege to send him and his editorial team my best wishes for a successful continuation of his important military medical publication.

Many of the facts brought forward by the writers of the articles in this issue of *Vojenske Zdravotnické Listy* could just as well be written for Dutch readers and printed in the Dutch counterpart of this magnificent journal. It seems that many things are similar in the Czech and the Dutch armies and medical services!

Therefore I consider a good opportunity to do accompany these congratulations with an article, in which I will tell something of the story of the review of which I have been the editor during the last 20 years, and which also happens to celebrate an anniversary: in January 1997 the *Nederlands Militair Geneeskundig Tijdschrift* also published a special issue, because it existed for 50 years.

Establishment of the NMGT

In 1947, after the Second World War had ended, the medical authorities of the Netherlands armed forces deemed it necessary to do revive the publication of a review which already existed before that war. Even though printing paper and ink was

Vojenské zdravotnické listy, český vojensko-zdravotnický časopis, oslavil 70. výročí své existence r. 1996 vydáním speciálního dvojjazyčného čísla; všechny články byly napsány in extenso v češtině a angličtině. Tato zvláštní příležitost si zasluhuje upřímnou gratulaci ze všech partnerských lékařských periodik a zvláště od Holandského vojensko-zdravotnického časopisu - v holandštině „*Nederlands Militair Geneeskundig Tijdschrift*“ aneb NMGT.

Měl jsem to potěšení osobně se seznámit s dr. J. Pačesem, šéfredaktorem *Vojenských zdravotnických listů*, v jeho úřadě ve Vojenské lékařské akademii J. E. Purkyně v r. 1994, což mne opravňuje popřát jemu a jeho redakčnímu kolektivu úspěšné pokračování jeho významné ediční činnosti v oboru vojenské medicíny.

Mnohé ze skutečností vyjádřených autory článků v tomto čísle *Vojenských zdravotnických listů* by mohly být stejně dobře napsány pro holandské čtenáře a uveřejněny v holandské verzi tohoto skvělého časopisu. Zdá se, že existuje mnoho věcí podobných v české a holandské armádě i zdravotnické službě.

Proto se domnívám, že je to dobrá příležitost k tomu, abych tyto gratulace doplnil článkem, v kterém bych řekl něco o historii časopisu, jehož redaktorem jsem v posledních 20 letech a který rovněž slavil své výročí; v lednu 1997 *Nederlands Militair Geneeskundig Tijdschrift* rovněž vydal zvláštní číslo u příležitosti své 50leté existence.

Založení NMGT

Roku 1947, po skončení druhé světové války, řídicí zdravotnický orgán holandských ozbrojených sil usoudil, že je nutné obnovit vydávání časopisu, který již existoval před válkou. I když papír a inkoust byl velice vzácný v těchto dnech, byl vytvořen

very scarce in those days, a review was created which appeared monthly and was distributed to the medical officers of the Royal Netherlands Army and the Royal Netherlands Navy. The Royal Netherlands Air Force did not exist in those days, the Air Force was one of the branches of the Army.

In the first issue, major general Dr. J. Th. Wilkens, then the chief of the Army Medical Service and promotor of the review, wrote the following introduction: "The first issue of this review will be greeted with great pleasure by many officers of the medical service. And not without reason: finally the possibility will be offered to spread the information of the important work which is being performed by the military medical services in the Netherlands and in the Netherlands Indies.

The medical officers will be able to publish their thoughts about military medical and medical-tactical subjects in a review, that will be representative of the military medical sciences as a separate specialism. Since the war ended, the military doctors and pharmacists have published their ideas and opinions in the general military and medical reviews, depending on the character of the articles. This method of course had some advantages, as it informed the military and the medical colleagues about the work in the military medical environment; but it also had the great disadvantage that the majority of the active officers of the military medical service and those in the reserve, did not - or only incidentally - receive the information. This will change now; all medical officers will be able to read in their own professional review about the problems which they encounter daily in the course of their work, and about the solution of these problems, about new ideas, new regulations and new techniques."

These were prophetic words. Ever since that first number, issued in december of 1947, the NMGT has been active disseminating military medical information inside but also outside of the armed forces.

However, it should be reminded that the magazine that emerged from the ruins of the second world war, was not the first military medical review in the Netherlands. Actually it was the continuation of a number of earlier publications. Therefore, in this year in which we celebrate our 50th anniversary, we also have reminded our readers that the first military medical review in our country was published 130 years ago!

The predecessors

The first Dutch military medical review was published in 1863, and it was intended for the naval medical service. It was named *Medical Review for the Naval Forces* and was issued until 1871. Introducing that review, the editor wrote: "It can not be contradicted that at present there is not a shortage

časopis, který vycházel měsíčně a byl distribuován důstojníkům zdravotnické služby Královské holandské pozemní armády a Královského holandského námořnictva. Královské holandské letectvo tehdy neexistovalo, letectvo bylo jednou ze součástí pozemní armády.

V prvním čísle generálmajor dr. J. Th. Wilkens, pozdější náčelník zdravotnické služby pozemní armády a zakladatel časopisu, napsal toto úvodní slovo: „První číslo tohoto časopisu přivítají s velkým potěšením mnozí důstojníci zdravotnické služby. A ne bezdůvodně: konečně bude poskytnuta možnost pro šíření informací o důležité práci vykonávané v rámci vojenských zdravotnických služeb v Holandsku a v holandských Indiích.

Důstojníci zdravotnictva budou moci publikovat své názory na vojensko-lékařské a lékařsko-taktické problémy v časopise, který bude tribunou vojensko-lékařských věd jako samostatného oboru. Po skončení války vojenští lékaři a lékárníci publikovali své myšlenky a názory v obecně vojenských a lékařských časopisech, v závislosti na charakteru článků. Tento způsob měl sice určité výhody, protože informoval vojenské a lékařské kolegy o práci ve vojensko-medicínském prostředí; avšak měl jednu velkou nevýhodu v tom, že většina aktivních a záložních důstojníků vojenské zdravotnické služby tyto informace nedostávala - nebo jen výjimečně. To se nyní změní, všichni důstojníci zdravotnictva budou mít možnost číst ve svém vlastním profesionálním časopise o problémech, se kterými se denně setkávají v průběhu své práce, o řešení těchto problémů, o nových myšlenkách, o nových předpisech a o nové technice."

To byla prorocká slova. Dokonce již od tohoto prvního čísla, vydaného v prosinci 1947, NMGT šířilo vojensko-zdravotnické informace uvnitř, ale také mimo ozbrojené síly.

Je však třeba připomenout, že časopis, který povstal z ruin druhé světové války, nebyl prvním vojensko-zdravotnickým periodikem v Holandsku. Byl v podstatě pokračováním řady dřívějších periodik. Proto v tomto roce, ve kterém slavíme 50. výročí, jsme také připomněli našim čtenářům, že první vojensko-medicínský časopis v naší zemi vyšel před 130 lety!

Předchůdci

První holandský vojensko-medicínský časopis vyšel roku 1863 a byl určen pro námořní zdravotnickou službu. Jmenoval se „Lékařský časopis pro námořní síly“ a byl vydáván do roku 1871. Úvodem redaktor tohoto časopisu napsal: „Nelze popírat, že dnes není nouze o periodika holandského a

of periodicals of Dutch and foreign origin, which all aim at informing the medical profession with more or less interesting facts about the daily experiences of various doctors. When thinking about it superficially, the establishment of a review intended only for the medical officers of the Navy may seem superfluous. But when one considers that these officers fulfil their services mainly in the colonies in the East and West Indies, where they have to combat diseases which are not known in our environment, or which have a different progress from that in our climate, it is a different thing. And as we see that these diseases and illnesses are not discussed in those other reviews, then the usefulness of a special review for the military medical profession is evident. This will urge the readers to publish about their own experiences and research, and it shall create a scientific link to unite the officers of the medical services in the Navy, wherever on the surface of the earth they may serve." *Prophetic words again, one must conclude*, considering that at present the medical officers of the four parts of the Dutch armed forces - the Navy, the Army, the Air Force and the Royal Marechaussee - are active in many parts of the world assisting Dutch and foreign military units who are performing humanitarian and peace keeping operations. The editor of that first review concluded his introduction as follows: "I cannot answer the question whether this magazine may also be of interest for other doctors outside of the Navy." This soon proved to be a fact. In 1872 the name of the review was changed, and in 1875 it was discontinued, to revive in 1877 as the *Netherlands Military Medical Archives of the Army, Navy and East Indian Army*. Archive was in those days a common name for a review.

The editors of the 1877-issue introduced their magazine by writing "often the wish has been heard to have a periodical, specific for the military surgeons. Even though the medical science is the same for all doctors, its application often is diversified in practice. Even though the many national and foreign periodicals provide much medical information, there is a need for a special review for the military doctor, in whose sphere of activity many peculiar things occur that are of less interest to his civilian colleague, and that are not described in civilian medical reviews.

Recognition of invented, exaggerated, diminished or hidden illnesses and infirmities are rare in the civilian medical practice; for the medical officer they belong to the daily work. In dealing with preventive medicine and hygiene, the work of the military doctor is much more amplified than that of his civilian colleague. Transportation of the wounded does not often happen in civilian life; in the armed forces it is daily practice, especially on board of ships, during field exercises of land forces and in the tropics."

The contents of this "Archive" however was not limited to pure military medicine; also articles about general medical matters and general tropical hy-

cizího původu, která všechna mají za cíl informovat lékařskou veřejnost o více či méně zajímavých skutečnostech z každodenních zkušeností různých lékařů. Zamyslíme-li se nad tím pouze povrchně, založení časopisu zaměřeného jen na vojenské lékaře námořnictva se může jevit jako zbytečné. Uvědomíme-li si však, že tito důstojníci vykonávají svou službu hlavně v koloniích, ve Východní a Západní Indii*, kde musí bojovat s nemocemi, které nejsou známy v našem prostředí nebo které mají odlišný průběh než v našem klimatu, jeví se tato věc jinak. A jak vidíme, o těchto onemocněních se v běžných časopisech nediskutuje, a pak je užitečnost speciálního časopisu pro vojenskou lékařskou profesi zřejmá. Časopis bude pobízet čtenáře k publikaci svých vlastních zkušeností a výzkumů a vytvoří se vědecký spojovací článek důstojníků zdravotnické služby námořnictva, ať slouží kdekoli na povrchu Země".

*Opět prorocká slova, jestliže uvážíme, že také v současné době vojenští lékaři čtyř složek holandských ozbrojených sil - námořnictva, pozemní armády, letectva a Královského četnictva*** pracují na mnoha místech světa a zdravotnický zabezpečují holandské a cizí vojenské jednotky v humanitárních a mír udržujících operacích. Redaktor tohoto prvního časopisu uzavřel své úvodní slovo takto: „Nemohu zodpovědět otázku, zda tento časopis může být zajímavým i pro jiné lékaře mimo námořnictvo". To se brzy ukázalo skutečností. Roku 1872 byl změněn název časopisu a r. 1875 bylo vydávání přerušeno, obnoveno bylo r. 1877 jako „*Holandské vojensko-lékařské listy pozemní armády, námořnictva a východoindické armády*". Běžně se tehdy časopisu říkalo „Archive".

Redaktoři čísla z roku 1877 uvedli svůj časopis takto: „Často jsme slyšeli přání mít periodikum speciálně pro vojenské lékaře. I když lékařská věda je tatáž pro všechny lékaře, její aplikace je v praxi často rozdílná. I když četná národní a zahraniční periodika poskytují mnoho informací, existuje potřeba speciálního časopisu pro vojenské lékaře, v jejichž sféře činnosti se vyskytují mnohé zvláštnosti, o které se civilní kolegové méně zajímají a které nejsou popisovány v civilních lékařských časopisech.

Poznávání vymyšlených, přehnaných, zlehčených nebo skrývaných onemocnění a neduhů je v civilní lékařské praxi zřídka nutné; u vojenského lékaře to patří ke každodenní práci. Co se týče preventivní medicíny a hygieny práce rozsah úkolů vojenského lékaře je mnohem širší než u jeho civilního kolegy. Doprava raněného v civilním životě není tak častá; v ozbrojených silách je to každodenní praxe, zejména na palubě lodí, v průběhu cvičení v poli u pozemní armády a v tropech."

Obsah „Archive" se však neomezoval na čistou vojenskou medicínu; byly také publikovány články obecně medicínské a z oblasti tropické medicíny.

giene were published. This led to the appearance of a second military medical review in approximately the same span of time, which was intended to publish only military medicine, considered as a specialism. It was called the *Military Medical Review* (MGT), a name which is quite similar to that of the present-day review. The editors of this magazine wrote that "they would have preferred to become affiliated with the already existing Archive, which then however would have to change its contents to the new course which we see before us. As the deliberations to achieve this goals have not led to any success, we intend to follow our own way." And this they did rather with varying success. The "Archive" was superseded in 1900, so that only the MGT remained.

During the 43 years of its existence, from 1897 to 1940, the paper saw only 29 volumes. From time to time the review did not appear, as was the case from 1914 to 1929. Yet, from a scientific point of view, it was a good magazine; many prominent Dutch doctors and pharmacists have contributed to it.

The occupation of the Netherlands by Germany and the disbandment of the Dutch armed forces in 1940 put an end to its publication. It should be remarked that this magazine, and its predecessors, were private enterprises; the publication was financed by subscriptions and advertisements.

The NMGT

When after the Second World War the Dutch armed forces were re-established, the need for a military medical publication was again felt, especially so when the largest part of the army, and of the military medical service, were active in the Dutch East Indies, where an insurrection was active. To avoid the difficulties that occurred before the war, it was decided to edit the paper as a governmental enterprise; all costs should be financed by the department of defence. Also the decision was made to distribute the paper - free of charge - to all doctors and pharmacists of the medical services of the Army (and later of the Air Force) and the Navy, both active and in the reserve. In 1956 the dentists, the officers of the Medical Service Corps^{***} were included, and the non commissioned officers (active and in the reserve) from the rank of sergeant upwards were included. And also the cadets of the Royal Military Academy studying for admission to the Medical Service Corps and many civilian readers receive the magazine, free of charge. And of course the magazine is distributed freely to military medical staffs, installations and units, and to civilian hospitals, universities and libraries, in the Netherlands and abroad. The actual distribution as of 1 March 1997 was 12.500.

Between 1947 and 1969 the paper appeared monthly, and starting from that year bimonthly. And also the format changed. The review started in a mo-

To vedlo ke vzniku druhého vojensko-zdravotnického časopisu, přibližně ve stejném časovém období; tento časopis byl určen pro publikování pouze článků z vojenské medicíny jako vědního oboru. Byl nazván „Vojensko-zdravotnický časopis“ (MGT), názvem, který je dosti podobný dnešnímu názvu. Redaktoři časopisu psali, že „by byli dali přednost připojení se k již existujícímu „Archive“, který by však musel změnit svůj obsah novým směrem, který máme před sebou. Jelikož snahy o dosažení těchto cílů nevedly k žádnému úspěchu, máme v úmyslu jít svou vlastní cestou“. A to činili s poněkud kolísavým úspěchem. Vydávání „Archive“ bylo zastaveno roku 1900, takže zůstal jen MGT.

V průběhu své 43leté existence, od roku 1897 do roku 1940, vyšlo pouze 29 svazků. Občas časopis nevycházel, jak tomu bylo od roku 1914 do roku 1929. Z vědeckého hlediska to však byl dobrý časopis; přispívalo do něho mnoho vynikajících holandských lékařů a lékárníků.

Okupace Holandska Německem a rozpuštění holandských ozbrojených sil roku 1940 přivodily konec tohoto periodika. Je třeba poznamenat, že tento časopis i jeho předchůdci byly soukromými podniky; vydávání bylo financováno předplatiteli a reklamami.

NMGT

Když po druhé světové válce byly obnoveny holandské ozbrojené síly, byla znovu pocítována potřeba vojenského zdravotnického periodika, zvláště když největší část armády a vojenské zdravotnické služby působila v holandské Východní Indii, kde došlo k povstání. Aby se předešlo potížím, které se vyskytovaly před válkou, bylo rozhodnuto vydávat časopis ve státním podniku; všechny náklady měly být financovány ministerstvem obrany. Bylo také rozhodnuto distribuovat časopis bezplatně všem aktivním i záložním důstojníkům, lékařům a lékárníkům zdravotnických služeb pozemní armády (a později i letectva) a námořnictva. Roku 1956 k nim přibyli stomatologové, důstojníci tzv. Sboru zdravotnické služby^{***} a poddůstojníci (aktivní i záložní) od hodnosti četaře nahoru. A také vojenští posluchači Královské vojenské akademie studující před přijetím do Sboru zdravotnické služby a mnozí civilní čtenáři dostávají časopis bezplatně. A samozřejmě je časopis distribuován zdarma vojensko-zdravotnickým štábům, zařízení a jednotkám a civilním nemocnicím, univerzitám a knihovnám v Holandsku a v zahraničí. Současný náklad z 1. března 1997 byl 12 500 výtisků.

Mezi rokem 1947 až 1969 časopis vycházel měsíčně a počínaje dalším rokem každé dva měsíce. A také formát se měnil. Časopis zahájil ve

dest A5-size, 23 x 15,5 cm, with a content of 30 to 50 pages. In 1982, on the occasion of the 35th anniversary, the format was changed to the more common A4-"magazine" size, equal to that of the *Vojenské Zdravotnické Listy*. Since 1991, the cover page is blue and shows an appropriate full colour photograph. The size of the Czech and Dutch journals and the colour of the frontpiece of both reviews are similar!

The editorial formula is quite simple. Generally speaking, the paper accepts all articles that can be of interest to the personnel of the military medical services, without any restrictions. Of course, political items and comments on governmental or military decisions are not acceptable.

The editorial board is quite small. The editorial office is run by the editor in chief and a secretary. They are assisted by 8 editors, each a specialist in any of the major military medical branches. Articles submitted for publication are distributed to the editors who give their comments in writing; plenary discussion only takes place when there is disagreement about the article. Plenary meetings of the board only take place twice a year, in order not to disturb the editors too much as they all are very busy doing their main job, that is keeping the armed forces healthy.

This system has led to a quite stable editorial board; some of the editors perform their job for many years. The editor in chief has been in function since 1977; after his retirement he remained active in this job. He is closely followed by the Air Force member - now an air commodore - with 18 years on the board.

Aims of the review

The NMGT has always been published under the supervision of the highest military medical authority of the department of defence. The aims of the NMGT have been re-defined in 1977 by the Director of Military Medicine as follows:

- to provide military medical scientific information and discussion in the domain of military preventive, curative and postventive medicine, dentistry, pharmacy, medical examinations and all related military medical and paramedical matters;
- to provide all kinds of general military medical information;
- to provide the military medical authorities of the department of defence and of the armed forces with an organ for instruction and information about all aspects pertaining to military medicine and the military medical services
- to provide for a forum for open discussion about all matters mentioned above.

The existence of the NMGT has been ascertained again in 1995, when - in the course of a major reorganization of the military medical services - the Di-

skromné velikosti A5 (23x15,5 cm), s obsahem 30 až 50 stran. Roku 1982, u příležitosti 35. výročí, byl formát změněn na více běžný A4 formát, stejný, v jakém jsou vydávány *Vojenské zdravotnické listy*. Od roku 1991 je obálka modrá a na ní je umístěna vhodná barevná fotografie. Formát českého a holandského časopisu a barva obálky jsou u obou periodik podobné!

Redakční pravidla jsou zcela jednoduchá. Obecně řečeno časopis přijímá všechny články, které mohou být zajímavé pro personál vojenských zdravotnických služeb, bez jakéhokoli omezení. Politické články a komentáře k vládním a vojenským rozhodnutím nejsou přípustné.

Redakční rada je dosti malá. Redakce je řízena šéfredaktorem a sekretářkou. Těm pomáhá osm redaktorů, z nichž každý je odborníkem v některém z velkých vojensko-zdravotnických oborů. Články zaslané k publikaci jsou rozdělovány redaktorům, kteří je recenzují; diskuse v plénu se koná pouze v případě rozdílných názorů na článek. Plenární zasedání redakční rady se konají dvakrát ročně, aby- chom redaktory příliš nerušili, neboť všichni jsou velice zaneprázdněni svou hlavní prací, což je péče o zdraví ozbrojených sil.

Tento systém vedl k dosti stále redakční radě; někteří z redaktorů vykonávají svou funkci po mnoho let. Šéfredaktor je ve funkci od roku 1977; po svém odchodu do důchodu zůstal nadále v této funkci. Těsně za ním následuje pracovník letectva - nyní generál Voorstuijs - s 18 roky práce v redakci.

Cíle časopisu

NMGT byl vždy vydáván pod dohledem nejvyššího vojensko-zdravotnického orgánu ministerstva obrany. Cíle NMGT byly opět definovány roku 1977 náčelníkem vojenské zdravotnické služby následovně:

- poskytovat vojensko-zdravotnické vědecké informace a prostor pro diskusi v oboru vojenské preventivní a klinické medicíny, stomatologie, farmacie, lékařské diagnostiky a všech dalších vojensko-lékařských a ošetrovatelských záležitostí;
- poskytovat všechny druhy informací ze všeobecné vojenské medicíny;
- poskytovat vojensko-zdravotnickým řídicím orgánům ministerstva obrany a ozbrojených sil tribunu pro pokyny a informace týkající se všech stránek vojenské medicíny a vojenské zdravotnické služby;
- poskytovat fórum k otevřené diskusi ke všem výše zmíněným bodům.

Existence NMGT byla opět zajištěna v roce 1995, když - v průběhu rozsáhlé reorganizace vojenské zdravotnické služby - generální ředitel perso-

rector General of Personnel of the Department of Defence issued a decree re-instating the magazine as the official publication for the military medical services. In the decree it reads that the aim of the publication is to have the disposal of a medium for national and international exchange of scientific information on military medical subjects, which can render a contribution to the education of the military and civilian medical personnel of the armed forces.

On the occasion of the 50th anniversary of the magazine, the Minister of Defence wrote a congratulatory letter that was published in the January 1997 issue. In this letter, the minister wrote: "The success of the paper depends from its special status. Although it is an official defence publication, and although the military medical authority of the department of defence is formally responsible for this publication, the editors have full redactional freedom. So it was in 1947, and so it should remain."

This editorial freedom derives from an official publication, the "Statutes of the Netherlands Military Medical Review", in which the competencies of the review are listed. This document says - among many other things - that authors are free to express their opinion in the columns of the review, provided the restrictions imposed by the laws (such as refraining from abuse etc.) and those imposed by their status as members of the military (no discussion of policies set out by higher authorities without consent of the next higher commanding person, no disclosure of classified documents). The editor in chief watches over this, and there is no recollection of any infraction on this rule during the 50 years of the existence of the paper.

This does not mean that there is no polemics in the review. On the contrary, many papers that were published in the past and the present have led to interesting "letters to the editor"!

Similarities

When comparing the Vojenske Zdravotnické Listy with the NMGT, one finds immediately several similarities. Both reviews are non-political, they only deal with military medical and general medical, dental and pharmaceutical matters, and they aim to improve the standard of the medical practice within the armed forces. As the Czech minister of defence, Dr. Vilém Holář, wrote in the december 1995-issue, "70 years ago an effort arose to extend the officer's knowledge and education in the spirit of the military science of those days, and the tasks appointed for the military medical service. The Vojenske Zdravotnické Listy became an important tool to implement the concept of the military medical service. On the pages of the journal, specific professional problems of the military health service were discussed." Just as in the Netherlands, the occupation of the country by a common enemy interrupted the publication of the journal,

nálního oddělení ministerstva obrany vydal dekret, kterým ustanovil časopis jako oficiální publikaci pro vojenskou zdravotnickou službu. V tomto dekretu se stanoví, že cílem časopisu je mít k dispozici prostředek pro národní a mezinárodní výměnu vědeckých informací k vojensko-zdravotnickým problémům, která může přispět k výchově vojenského a civilního zdravotnického personálu ozbrojených sil.

U příležitosti 50letého výročí existence časopisu ministr obrany napsal dopis s gratulací, který byl uveřejněn v lednovém čísle roku 1997. V tomto dopise ministr napsal: "Úspěch časopisu spočívá v jeho zvláštním postavení. Ačkoli jde o oficiální publikaci ministerstva obrany a ačkoli vojensko-zdravotnický řídicí orgán ministerstva obrany je formálně odpovědný za tuto publikaci, redaktoři mají úplnou redaktorskou svobodu. Tak tomu bylo v roce 1947, a tak by to mělo zůstat i nadále".

Redaktorská svoboda vyplývá z oficiální publikace "Stanovy Holandského vojensko-zdravotnického časopisu", ve které jsou stanoveny kompetence časopisu. Tento dokument říká - kromě mnoha jiných věcí -, že autoři mohou svobodně vyjádřit své názory ve sloupcích časopisu, s výhradou omezení daných zákony (jako např. zdržení se nadávek a pomluv atd.) a dále omezení daných tím, že jsou příslušníky armády (žádná diskuse o postupech stanovených nadřízenými orgány bez souhlasu nejbližší vyššího nadřízeného, žádné prozrazení utajovaných dokumentů). Na dodržování uvedených zásad dohlíží šéfredaktor a není známo, že by došlo k jejich porušení v průběhu 50leté existence časopisu.

To ale neznamená, že v časopise není žádná polemika. Naopak mnohé články, které byly uveřejněny v minulosti i v současné době, vedly k zajímavým „dopisům do redakce“.

Podobnosti

Při porovnání Vojenských zdravotnických listů s NMGT lze najít hned několik podobných rysů. Oba časopisy jsou nepolitické, zabývají se pouze vojensko-zdravotnickými, všeobecně lékařskými, stomatologickými a farmaceutickými otázkami a kladou si za cíl zlepšení lékařské péče v ozbrojených silách. Český ministr obrany dr. Vilém Holář napsal v prosincovém čísle 1995: „... před 70 lety stála snaha posílit informovanost a vzdělávání důstojníků zdravotnické služby v duchu soudobého vojenství a úkolů plynoucích pro vojenské zdravotnictví. Vojenské zdravotnické listy se staly důležitým nástrojem k plnění koncepce vojenské zdravotnické služby. Na stránkách časopisu se diskutovalo o specifických odborných problémech vojenské zdravotnické služby.“ Stejně tak jako v Holandsku okupace země společným nepřítelem přerušila vydávání časopisu, přetržená nit' byla

and in 1947 the broken thread was taken up again. "Even when in 1948 the political change in Czechoslovakia brought political pressure into the health care system, the special medical orientation of the *Vojenske Zdravotnické Listy* eliminated in a large extent the efforts to politicize its content. The threat of professional isolation and one-sided orientation was avoided as well. The journal fulfilled its principal purpose and played the role of an important source of information". Thus Dr. Holář.

In the Netherlands there has never been any history of political influence in the way the Czech minister indicated - except during the German occupation - yet there is a strong aversion against dogmatic political influence of any kind. This aversion is interpreted in the freedom the paper enjoys, with the consent of the Dutch political leaders.

I do hope that the Czech military medical service and its successful review, the *Vojenske Zdravotnické Listy*, will continue with its outstanding work along the lines described by Dr. Jan Vesecký.

znovu navázána v roce 1947.

„Dokonce když v roce 1948 politická změna v Československu vnesla politický tlak do zdravotnického systému, zaměření *Vojenských zdravotnických listů* na odbornou medicínskou oblast eliminovalo do značné míry snahu o zpolitizování jejich obsahu. Hrozba odborné izolace a jednostranného zaměření byla rovněž odvrácena. Časopis splnil své hlavní poslání a sehrál roli důležitého zdroje informací". Potud dr. Holář.

V historii Holandska neexistoval nikdy takový politický tlak, jak o tom mluvil český ministr - s výjimkou období během německé okupace - a je tu i silná averze proti dogmatickému politickému vlivu jakéhokoli druhu. Tato averze je vyjádřena ve svobodě, jaké se časopis těší, se souhlasem holandských vedoucích politických osobností.

Doufám, že česká vojenská zdravotnická služba a její úspěšný časopis *Vojenské zdravotnické listy* budou pokračovat ve své význačné práci ve směru naznačeném dr. Janem Veseckým.

Table 1

The names and years of appearance of the military medical reviews published in the Netherlands

GENEESKUNDIG TIJDSCHRIFT VOOR DE ZEEMACHT Medical Review for the Naval Forces	1863-1871
GENEESKUNDIG ARCHIEF VOOR DE ZEEMACHT Medical Archives for the Naval Forces	1872-1875
NEDERLANDSCH MILITAIR GENEESKUNDIG ARCHIEF Netherlands Military Medical Archives of the Army, Navy and East Indian Army	1877-1900
MILITAIR GENEESKUNDIG TIJDSCHRIFT Military Medical Review	1897-1940
NEDERLANDS MILITAIR GENEESKUNDIG TIJDSCHRIFT Netherlands Military Medical Review	1947 till now

Footnote:

*The East Indies is the present day Indonesia; the West Indies are Surinam and the Dutch islands in the Caribbean Sea.

**The Royal Marechaussee is a corps of police which comes under the Minister of Defence but also has civilian duties, such as guarding the borders of the country and securing the safety of the Queen.

***The Medical Service Corps was the administrative and command-and-control branch of the Army Medical Service, and contained the officers who had not followed an academic medical or para-medical education. Today the corps as such is disbanded, all officers - medical (doctors, pharmacists, dentists, veterinary surgeons), para-medical (nurses and technicians) and non-medical (command-and-control branch) together form the Army Medical Service. The same applies to the Navy and the Air Force.

Vysvětlivky:

*Východní Indie je nyní Indonézie; Západní Indie je Surinam a Holandské ostrovy v Karibském moři.

**Královské četnictvo je policejní sbor, který spadá pod ministerstvo obrany, má však také civilní povinnosti, jako je ostraha státních hranic a zajištění bezpečnosti pro královnu.

***Sbor zdravotnické služby byl administrativní a velitelsko-kontrolní součástí vojenské zdravotnické služby a zahrnoval důstojníky, kteří neabsolvovali vysokoškolské lékařské nebo středoškolské zdravotnické studium. Dnes je sbor jako takový zrušen, všichni důstojníci zdravotnictva (lékaři, lékárníci, zubní lékaři a veterináři), střední zdravotnický personál (ošetřovatelky a technici) a nezdravotnický personál (velitelsko-kontrolní součást) tvoří dohromady zdravotnickou službu pozemní armády. Totéž platí o námořnictvu a letectvu.

(Překlad V. Měrka)